

Uitreiking cheques hoogtijdag voor SBNL

SBNL Natuurfonds deed op 16 april 2024 zijn naam alle eer aan. In Fort Honswijk aan de Lek reikte de organisatie voor bijna € 75.000 aan cheques uit voor een breed scala aan projecten ter verbetering van particulier natuurbeheer en landschap. Van het herstellen van kolken tot wetenschappelijk onderzoek naar de adder.

De uitreiking van de cheques op Fort Honswijk, waar SBNL Natuurfonds haar kantoor heeft

Terwijl buiten striemende regenbuien losbarstten, heerste binnen in een opperste beste stemming. Logisch, want vertegenwoordigers van 13 verschillende projecten kwamen hun cheques in ontvangst nemen. Ze waren te gast in het Fort Honswijk, waar SBNL Natuurfonds sinds kort zijn kantoor heeft. Het monumentale fort uit 1842 maakt deel uit van het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Het is nu in ontwikkeling om er een bruisende plek van te maken vol historie, recreatie en bedrijvigheid.

Grote variatie

Zeker dat laatste is ook van toepassing op de gehonoreerde projecten. Een voor een presenteerden de vertegenwoordigers het project waarmee ze bezig zijn. Opvallend was de grote variatie. De zwarte sachembij is op nog maar één locatie in Utrecht te vinden en ook in de rest van Europa ernstig bedreigd. Onderzoek moet voorkomen dat de bij helemaal verdwijnt. In Twente rijdt sinds kort een kleine 'Faunamaster' rond, een zaai- en maaimachine die op plekken kan komen waar grote trekkers het laten afweten. Aan enthousiasme geen gebrek, waarbij SBNL Natuurfonds alle lof kreeg toegezwaaid. Herhaaldelijk klonk er dank voor de ondersteuning.

Meer dan 1 miljoen euro

Directeur Manja te Velde onderstreepte het belang van de projecten. 'Wij investeren in het buitengebied. Jullie doen het werk in 't veld voor natuur en landschap', complimenteerde zij. Vol trots meldde ze dat SBNL Natuurfonds in ruim tien jaar tijd meer dan 1 miljoen euro aan meer dan 120 projecten heeft toegekend. In 2013 begon dat met het eerste fonds: het Baron en barones Van Hemert tot Dingshof – Coldewey Fonds voor Overijssel en oostelijk Gelderland.

Sindsdien zijn er meerdere fondsen en geldschieters bijgekomen, elk met een specifiek doel of gebied. Zoals het Fonds West-Gelderland en de Stichting Landschap Behoud Overijssel (SLBO) voor natuur en landschap in die regio's, en het Nora Croin Michielsens Fonds en de H.J.E. van Beuningenbijdrage voor wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek. Daarnaast loopt ondertussen o.a. samen met verzekeringsmaatschappij a.s.r. het grote landelijke project Natuur om de Hoek. Nieuwe regionale projecten in onder meer Noord-Brabant staan op stapel. Kortom, meer hoogtijdagen voor SBNL Natuurfonds komen eraan.

West-Gelderland:

1. De Coöperatie Polder Nijbroek in Voorst ontvangt een bedrag van € 1.800 vanuit het Fonds West-Gelderland voor de instandhouding van de unieke kavelstructuur in de Polder

- Nijbroek. Dit wil zij doen door het herstel en de aanleg van hagen, houtwallen, boomgaarden, poelen en het toepassen van agrarisch natuurbeheer. Er staan nu 30 halfstam-appelbomen (elstar), karakteristieke, verweerde exemplaren, die voorlopig blijven staan. De uitbreiding is gepland naast de oude bongerd met 28 nieuwe halfstambomen met diverse soorten appel-, peren-, pruimen- en kersenbomen. De boomgaard gaat van ca 1.000m² naar 2.400m². De beoordelingscommissie spreekt van een uitstekend plan waarbij de gemeenschap er gezamenlijk de schouders onder zet.
2. Landgoed De Grote Noordijk tussen Wilp en Twello vroeg een bijdrage voor de aanplant van een meidoornhaag en het omvormen van de parkrand tot mantelzoomvegetatie. Het project moet de cultuurhistorie en de biodiversiteit op de buitenplaats plus de moestuin met tuinmuur herstellen. De beoordelingscommissie kende een bedrag toe van € 1.187 vanuit het Fonds West-Gelderland. Het bedrag is alleen bestemd voor de aanschaf van het plantmateriaal. De commissie stelt voor om de werkzaamheden te laten uitvoeren door vrijwilligers.
 3. Landgoed de Doelen ontvangt € 3.500 vanuit het Fonds West-Gelderland voor herstel en verhoging van de biodiversiteit - door het uitbaggeren en vrijmaken van de plas. De uitgegraven grond wordt verwerkt op het eigen landgoed, wat aanzienlijk scheelt in de kosten. Voor de toekenning van het bedrag gelden als voorwaarden dat er een goed beheerplan komt, dat de plas aansluit op de plannen van het waterschap en dat er een open dag wordt georganiseerd.
 4. Landgoed Middachten vroeg om een bijdrage voor het verwijderen van niet-inheemse beplanting ter bescherming van zeldzame en kwetsbare voorjaarsflora. De beoordelingscommissie kende een bedrag toe van € 5.000 vanuit SLBO, meer dan de helft van het gevraagde bedrag.

Landgoed Middachten: verwijderen van niet-inheemse beplanting

Overijssel en Oost-Gelderland:

1. Zoogkoeienhouderij De Waterregge en Landgoed Huize Almelo ontvangen € 10.000 vanuit het Van Hemertfonds voor de aanschaf van een zogeheten Faunamaster. Een werkgroep wil hiermee zorgen voor meer biodiversiteit op de akkerranden van de kleine landbouwpercelen van het landgoed.

De commissie heeft gevraagd om aanvullende informatie over eigendom en onderhoud van de Faunamaster. Daarnaast wil zij weten of ook andere grondgebruikers in de regio er gebruik van kunnen maken. Tot slot moeten de aanvragers een demonstratie organiseren om anderen te enthousiasmeren.
2. Landgoed De Barkel in Wierden ontvangen € 2.400 vanuit het Van Hemertfonds voor het herstel van de 170 jaar oude beukenlaan. De laan moet weer vitaal worden en veilig voor het publiek.

3. De G.A. van der Lugt Stichting in Lochem krijgt een bijdrage van € 2.000 vanuit het Van Hemertfonds voor de realisatie van een eigen gereedschapsdepot voor vrijwilligers, zodat zij efficiënter en duurzamer kunnen werken. In de toekomst is het niet meer nodig heen en weer te slepen met gereedschap. Daardoor bespaart de stichting op brandstof en is het materiaal sneller beschikbaar op locatie. Een sympathiek plan, aldus de commissie.
4. IVN Hellendoorn-Nijverdal ontvangt een bedrag van € 2.500 vanuit het Van Hemertfonds voor de aanschaf van een drone die helpt bij het opsporen en redden van jonge akker- en weidevogels, hazen en reeën. Met de drone wil deze IVN-afdeling meer aandacht creëren voor natuurbehoud bij zowel vrijwilligers als boeren. De bijdrage is lager dan gevraagd, omdat in de toekomst meer drone-aanvragen worden verwacht.
5. WBE West-Twente krijgt eveneens € 2.500 vanuit het Van Hemertfonds voor de aanschaf van een drone. Ook in dit geval gaat het om een aanmoedigingspremie. De overige middelen moet de WBE bij elkaar brengen via bijvoorbeeld crowdfunding of andere sponsors. Nadat de drone is aangeschaft, is een demonstratie voor omwonenden en geïnteresseerden een voorwaarde.

Situatie van de kolk na

6. Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta in Kamperveen ontvangt € 5.000 vanuit SLBO voor het onderhoud van de kolken aan de Hogeweg. Een lint van kolken vertelt hier het verhaal van het landschap. Ze zijn goed voor de ecologie en dragen zo bij aan een aantrekkelijke omgeving. De kolken hebben echter meer herstel en beheer nodig dan vooraf ingeschat. De huidige beheervergoeding is niet toereikend. Volgens de commissie een sympathiek plan dat een aanvullende bijdrage verdient.

Wetenschappelijk onderzoek:

1. Landschap Erfgoed Utrecht ontvangt € 14.573 vanuit de H.J.E. van Beuningenbijdrage van het Elise Mathilde Fonds. Het geld is bedoeld voor onderzoek naar het behoud van de zwarte sachembij in natuurgebied Kwinteloijen.

Het doel is de ecologie (gedrag, bloembezoek, terreingebruik, nestplekken) en aanwezigheid (aantallen, man/vrouw verhouding) van de zwarte sachembij in kaart te brengen en te vertalen naar adequaat beheer en behoud. Door kennishiaten op te vullen moet duidelijk worden wat nodig is om deze soort te beschermen. De commissie noemt het een relevant en urgent project. Voorwaarde is dat EIS Kenniscentrum dat het onderzoek uitvoert, uiteindelijk goede beheeradviezen geeft voor natuurgebied Kwinteloijen.

Sachembij Foto: John Smit, Kwinteloijen

2. RAVON ontvangt € 2.500 vanuit de H.J.E. van Beuningenbijdrage voor een onderzoek naar adderpopulaties (*Vipera berus*) in Nederland. De onderzoekers willen weten welke potentiële genetische en demografische bedreigingen er zijn voor deze slangensoort. Zij vrezen voor inteelt en een te versnipperd leefgebied.

Daarom willen de onderzoekers een goed overzicht geven van het leefgebied en de genetische eigenschappen. In het onderzoek wordt een vergelijking gemaakt met een uitgezette populatie elders die een ander verloop laat zien. De commissie noemt dit een interessant aspect, de gevraagde bijdrage is bescheiden en het onderzoek naar isolatie van adderpopulaties relevant.

3. Bosgroep Midden-Nederland ontvangt € 20.590 vanuit het Nora Croin Michielsen Fonds voor onderzoek naar de landschapsbiografie van de beneden-IJssel, met het Fortmonderbos als referentie.

Eigenaar Staatsbosbeheer wil graag weten welke maatregelen nodig zijn om de bestaande kwaliteiten van het Fortmonderbos te behouden en te versterken. Daarvoor is inzicht nodig in het ontstaan en huidig functioneren van het Fortmonderbos. Een bosbiografie is daarvoor een goed hulpmiddel. Staatsbosbeheer heeft de Bosgroepen gevraagd het onderzoek uit te voeren. Zij willen de bosbiografie graag uitbreiden met een paleo-ecologisch onderzoek naar pollen en macroresten van planten en mossen.

Daarmee ontstaat zowel inzicht in de ontstaansgeschiedenis ter plekke als in de bredere omgeving, de benedenloop van de IJssel. Dit kan handvatten bieden voor herstel en beheer van rivierlandschappen met kronkelwaarden en oeverwallen. Een gedeelte van het onderzoek wordt gefinancierd door Staatsbosbeheer. De commissie geeft aan een Landschaps Ecologische Systeem Analyse (LESA) onderdeel te laten zijn van dit onderzoek.

Tekst: Hans Siemes | april 2024